Ранком діти зібрались у дитячий садок. Тісним колом вони обступили вихователькуЄвгенію Іванівну. Вона розповідала, як на морі рибалки ловлять рибу.

— Коли б ми сіли на поїзд, що йде на північ, то третьої доби приїхали б до міста Мурманська. Там пішли б на пароплав і разом із рибалками попливли б у море. Тоді побачили б, як рибалки ловлять рибу. Є рибки маленькі, як пташки або мухи. А є здорові риби, такі, як корова або кінь. Наловили б риби, хоч би такої, як тріска, і зварили б смачну юшку.

Але задеренчав дзвінок на сніданок і перебив розмову.

* * *

— Ри-и-би хочу! Хочу ри-и-би!

Так кричав під час сніданку Володька. Прізвище він мав Велетень. А сам — був мацюпусінький. Під стільцем сховатись міг.

Володька сидів у їдальні дитячого садка. Йому дали картопляне пюре. Він пюре не хотів. Кричав, вищав тоненьким голоском, що хоче риби.

— Нема риби, — сказала Євгенія Іванівна.

— Поїду до рибалок і скажу, щоб риби більше ловили і нам прислали, — сказав Володька і зліз з стільця. Він не хотів пюре.

* * *

Після сніданку діти полягали відпочивати. Володька ліг голодний. Йому не спалося. Він думав про те, чому так мало риби ловлять.

"А якби справді поїхати до рибалок>, — спало на думку хлопчикові.

Він повернувся на другий бік. Ще трохи полежав, а тоді сам не помітив, як устав. Тихенько, навшпиньках, обминаючи Євгенію Іванівну, вийшов на вулицю.

* * *

Прийшов Володька на вокзал. Став у чергу — по квиток. Коли наблизився до каси, взяв з підлоги паличку і постукав у віконце.

— Хто там стукає? — спитав касир і просунув крізь маленьке віконце довгого носа.

— Це я, — відповів Володька. — Дайте мені квиток на поїзд. Я їду на море до рибалок. Щоб вони риби наловили для нашого дитячого садка. Я рибу дуже люблю. Допоможу їм ловити.

— А-а-а, — протягнув касир. — Дуже радий. — І сховав свого носа.

За віконцем щось стукнуло, цокнуло, грюкнуло, і вилетів квиток з написом: Харків — Мурманськ.

* * *

Володька зайшов у вагон. Знайшов свою полицю, поставив там чемодан, глянув у вікно і ліг спати.

Гу-гу! Гу-гуі — загув паровоз. Дим з димаря пішов. Закрутились колеса, поїзд рушив.

Чш-чш-чш-ччччч!

Прокинувся Володька, поїзд стоїть у Москві. Потім поїзд рушив далі, і наш мандрівник знову задрімав.

Вдруге розплющив очі, коли поїзд підійшов до Ленінграда. Лише глянув Володька на величезне місто, а машиніст уже дає гудок, щоб їхати далі.

Знов засвистав Володька носом на своїй полиці.

* * *

Довго він спав.

Коли чує — будять його.

— Громадянине, вставайте, бо приїхали до Мурманська.

Володька з полиці плиг. Швиденько вмився. Почистив зуби. Взув черевики і бігцем у порт, шукати пароплава.

В порту знайшов капітана і розбалакався з ним.

— Добридень, капітане! — сказав хлопець. — Я Володька Велетень. А як ви називаєтесь?

— Моє прізвище — Крихітка, — відповів капітан. — Чим можу вам допомогти?

Засміявся Володька, почувши прізвище капітанове, бо капітан Крихітка був, як дві бочки, поставлені одна на одну.

— Я приїхав допомогти вам рибу ловити. Рибу дуже люблю, а її в нас немає.

— А-а-а, — сказав капітан. — Дуже добре. Прошу до нас на тральщик.

* * *

Почув Володька слово тральщик. "Що таке?" — думає. Пішов разом з капітаном. Привів його капітан на маленький пароплав. Посередині стирчав тоненький димар, наче обгорілий сірник.

— Це наш тральщик, — сказав капітан, показуючи Володьці пароплав, — зветься він "Нерпа".

"Ага, — подумав хлопчина, — то маленькі пароплави, що рибу ловлять, звуться тральщиками".

Капітан познайомив Володьку із своїми матросами-рибалками.

Володька кожному потис руку і сказав:

— Доброго вам здоров'я! Дуже радий вас бачити.

* * *

Одразу ж тральщик рушив у море по рибу.

Володька вперше бачив море. Куди він дивився — нічого, крім води і тральщика, не бачив.

Води було більше, ніж у річці, більше, ніж у ставку. Навколо сама вода.

Великі піняві хвилі зустрічали "Нерпу". Із свистом пролітав вітер. Та Володька байдуже ставився до хвиль. Він не зважав на вітер. Ходив з капітаном та матросами по палубі і розпитував їх, як ловлять рибу.

— Вам треба наловити багато риби, — сказав Володька.

— Коли ти нам допоможеш — риба буде, — відповідали матроси.

— Обов'язково, — обіцяв він. — Що б не було, а рибу добудемо.

Підпливли до того місця в морі, де, як казав капітан, мусила бути риба.

Закинули в море трал. Це сіть така, якою рибу ловлять. Потягли трал за собою. Витралили лише одну маленьку рибку.

Взяв її Володька за хвостик, потряс нею та й каже:

— Де ж ваша риба? Мені самому двадцять таких рибок на сніданок не вистачить.

Засоромились капітан і матроси.

Знов пустили за борт трал. На цей раз витягли більшу рибу — тріску.

Штурхнув її Володька пальчиком, понюхав і каже:

— Що ж, цього мені на обід теж замало.

Розсердився капітан, почувши таке від Володьки.

— Хлопчиську, — гукнув він на нього, — а може, і цієї риби тобі мало на обід?

Володька дивився на море, куди капітан показував пальцем.

* * *

З води то виринала, то знов пірнала величезна риба, показуючи гострий хребет. Коли вона показувала свою морду, то здавалась такою великою, що може проковтнути капітана й Володьку разом.

— О, це малятко для мене годиться, — сказав Володька і сперся рукою на поручні. — А як ця рибка зветься?

— Це касатка, хижий морський звір, — відповіли йому матроси, — вона їсть рибу, звірів і людей.

— О, поганець! — І, звернувшись до матросів, Володька загукав: — Рушницю мені! Я провчу її, як їсти людей!

Принесли рушницю.

Хлопець довго націлявся. Нарешті націлився і сказав:

— Стріляю.

* * *

Блиснув вогник, бахнув постріл. Заклубився димок. А Володьки на палубі не стало. Від пострілу рушниця здригнулась і так штовхнула його в плече, що він полетів з палуби в море.

А на хвилях забила хвостом по воді касатка. Потім заспокоїлась і спливла на поверхню. Біля неї зачервоніла вода. Лиху рибу було вбито.

— Загинув наш Володька, загинув сміливий рибалка, завзятий мисливець, — закричав капітан, закричали матроси.

Зі страхом дивились вони на море, але нічого, крім касатки, що її забив Володька, не бачили.

* * *

А Володька, пірнувши мало не до дна, пирхнув носом, пустив дві бульби і вдарив об воду руками й ногами, наче жабеня.

"А тут таки мокро", — подумав Володька. Широко розплющив очі і побачив перед собою багато риб. Маленькі й великі, вони пливли зграями, обминаючи сіть, що її тяг за собою тральщик.

— Е, голубчики, — сказав Володька, — та ви в сіть не хочете зазирати?

Назустріч хлопцеві плив великий оселедець. Володька кинувся до оселедця, щоб загнати його в сіть. Але оселедець глибоко пірнув і зник з його очей. Бачить Володька, пливе багато пікші, великої сріблистої риби. Давай заганяти її у трал. Злякалась пікша Володьки і вся у сіть зайшла.

Випливає назустріч, Володьці чорне кругле страховище. "Що то за риба?" — думає хлопець.

* * *

А то був електричний скат. Така риба, що сама в собі електричну батарейку носить. Хто її зачепить, так електрикою і вдарить.

В цей час повз електричного ската той самий великий оселедець пропливав.

— Зараз я вас обох у сіть зажену, — вирішив Володька. І гайда на ската й оселедця руками махати. І просто до нього підпливає. А скат як наїжився, і лише торкнувся Володька його рукою, а він хлопця і вдарив електричним струмом. Потемніло в очах у Володьки. І замість того, щоб оселедця та ската в сіть загнати, сам у сітці опинився.

* * *

Тим часом рибалки пливли далі і ловили рибу.

Ось витягли з моря сіть, і на палубу висипалась купа мокрої блискучої, як алюмінієві покришки, риби. Між рибою чорніло щось кругле й велике, як гарбуз.

— Це що таке? — спитав капітан, показуючи на той гарбуз матросам.

— Не що, а хто — спитайте краще, — почувся голос із купи.

Гарбуз став на ноги і одрапортував:

— Володька Велетень прибув на тральщик і слухає вас, капітане Крихітка!

Це був живий Володька.

Матроси й капітан кинулися до Володьки. Вони тиснули йому руки і мало не задушили, обіймаючи хлопця.

Всі надзвичайно зраділи, а Володька гордо ходив од корми до носа й назад та розповідав кожному, що він робив у морі і як потрапив у сіть.

* * *

Тому що моряки дуже потомилися, капітан наказав усім лягати спати, крім стернового.

— Сьогодні я стоятиму біля стерна, — запропонував Володька. З ним погодилися, і всі, крім нього, полягали спати.

Володька стежив за спокійною поверхнею моря.

"Наче не море, а вода в каструльці, — подумав він, — таке спокійне".

З усіх боків до нього долітало хропіння команди. Коли враз помітив у морі якісь рухи. В одному місці вода густо захвилювалась.

"Риба, риба йде", — догадався Володька.

Над морем з'явилося багато чайок. Вони супроводили косяки риби, то та, то інша кидалися в море і здіймалися вгору, тримаючи в дзьобі рибу.

Кидались одна на одну і з криком кожна намагалася вирвати собі рибу.

Хлопець вирішив, що час ловити рибу.

Він побіг штовхати сонних рибалок і загукав, що риба йде.

Як вихор, зривалися моряки і бігли до своїх місць.

А хто був дуже сонний, того Володька тягнув за носа або за вуха, а на одного навіть вихлюпнув відро води.

— Молодець! — похвалив Володьку капітан і почав командувати, що кому робити.

Швиденько випускали трал і повний вщерть витягли його на палубу.

Палуба, трюм, всі бочки і скрині були завалені рибою.

Найбільше було великої й жирної тріски. Дивилася одним оком пукаста камбала. Траплялися коротенькі мойви.

Чимало було вовкориби, сайди та палтусів.

З-поміж різних риб хлопець побачив велетенського оселедця, того самого, що втік від нього.

— А, сякий-такий, — зрадів Володька і показав оселедця капітанові. — Тьотя Женя так його приготує, що Стьопка, Тарас, Марійка і Галка лише пальчики пооблизують.

Коли це оселедець нахмурився, та як підскочить і — лясь мокрим хвостом Володьку по носі. Раз, другий витирає хвостом Володьці носа.

— Ой! ой! ой! — закричав Володька.

Закричав і широко розплющив очі. Що за диво? Де палуба "Нерпи", де її славний капітан Крихітка із своїми матросами?

Замість палуби Володька сидів на ліжку в дитячому садку. На його крик прибігли діти та Євгенія Іванівна.

— Що з тобою? — спитали вони Володьку.

— А де риба? — плаксиво тягнув Володька.

— Яка риба? — і всі засміялись. — Це, мабуть, тобі приснилося?

Хлопець зрозумів, що то був лише сон. Відтоді прозвали його Рибалкою.

1933